

59718

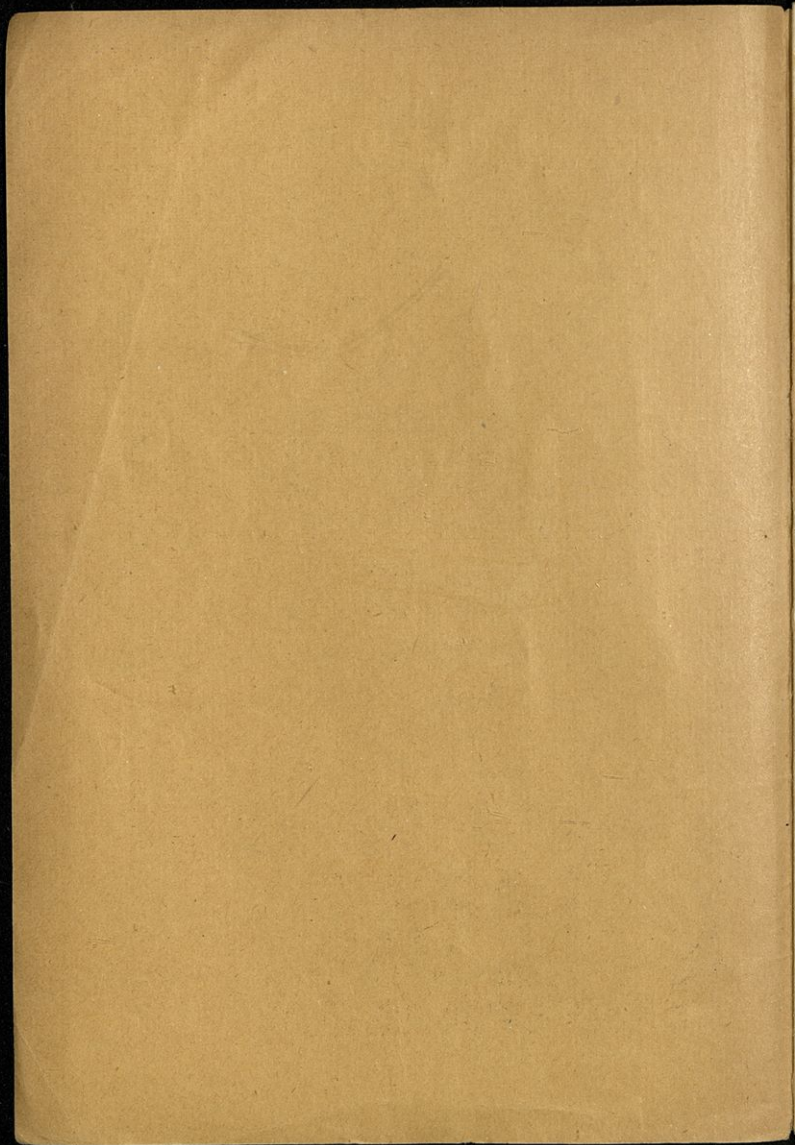
ZAKONI

ODNOSEĆI SE NA REFORMU
DRŽAVNOG ZASTUPSTVA I
NOVI IZBORNI RED ZA DR-
ŽAVNO VIEĆE SA ZAKONOM
O ZAŠTITI SLOBODE IZBORA.

CIENA 60 PARA.

— TRST —

Izdalo pol. društvo za Hrvate i Slovence u Istri.
1907.

DR. KONRAD JANEŽIČ
KAMNIK

ZAKONI

odnoseći se na

reformu državnog zastupstva

i

novi izborni red za državno vieće

sa

zakonom o zaštiti slobode izbora.

◆◆◆◆◆
CIENA 60 PARA.

Izdalo „Polit. društvo za Hrvate i Slovence u Istri“.

Tiskarna „EDINOST“ u Trstu.

ZAKONI

59718

030052191

Uvod.

Nazočno hrvatsko izdanje zakona o izbornoj reformi sadržaje:

1. državni temeljni zakon o državnom zastupstvu od dne 21. decembra 1867. L. d. z. broj 141 promjenjen usljed zakona od 26. januara 1907. L. d. br. 15, kojim potonjim bijaše uvedeno općenito i jednako izborno pravo;

2. novi izborni red za državno vieće sa razdiobom izbornih kotara za Dalmaciju, Istru, Trst i Goričku;

3. zakon o zaštiti slobode izbora odnosno kaznenopravne ustanove za zaštitu slobode izbora i skupljanja.

Pošto je ovo hrvatsko izdanje gornjih zakona izdano za porabu Hrvata, to se je u izborni red uvrstilo razdiobu izbornih kotara samo onih pokrajina, u kojima obitavaju Hrvati i Slovenci Primorja tj. Dalmacije, Istre, Trsta sa okolicom i Goričke, a izpustilo se je sve ostale izborne kotare.

Kod prevoda obaziralo se je osobito na to, da bude isti čim točniji i razumljiviji, da ga uzmgnu rabiti ne samo pravnici već osobito i naši načelnici i tajnici, koji moraju sastavljati izborne listine, zatim izborna povjerenstva, kojima je povjereno vodstvo izbora.

U TRSTU, mjeseca ožujka 1907.

Temeljni zakon o državnom zastupstvu.

Zakon od 26. januara 1907.

broj 15 L. d. z., kojim su promjenjeni §§ 1., 6., 7., 12. i 18. osnovnoga zakona o državnom vieću od 21. decembra 1867 L. d. z. broj 141 dotično zakoni od 2. aprila 1873 L. d. z. br. 40, od 12. novembra 1886 L. d. z. br. 162 i od 14. junija 1886 L. d. z. br. 168.

Privolom obih kuća državnog vieća nalazim shodnim, da promjenim temeljni zakon o državnom zastupstvu od dne 26. veljače 1861 te ina isti glasiti kako sliedi:

§ 1. Državno je vieće pozvano za skupne zastupanje kraljevina Češke, Dalmacije, Galicije i Lodomerije sa velikom vojvodinom Krakov, nadvojvodinje Gornje i Dolnje Austrije, vojvodine Solnogradske, Štajerske, Koruške, Kranjske i Bukovine, margrofije Moravske, vojvodina Gornje i Dolnje Šlezije, poknežene vojvodine Tirolske i zemlje Vorarlberžke, margrofije Istre, poknežene grofije Gorice i Gradiške i grada Trsta sa njegovim područjem. Državno se vieće sastoji iz godspodske kuće i zastupničke kuće.

Članovi gospodske kuće pozvani po §§ 3 i 5 mogu biti birani u zastupničku kuću. U slučaju prihvata takvog izbora počiva za trajanja mandata članstvo u gospodskoj kući.

Ako je kakav zastupnik u smislu §§ 3 ili 5 pozvan u gospodsku kuću, tada počiva njegovo članstvo u gospodskoj kući tako dugo, dok nije položio svoj mandat kao zastupnik.

§ 2. Članovi gospodske kuće jesu porodom punoljetni princevi carske kuće.

§ 3. Nasljedni članovi gospodske kuće jesu punoljetni poglavari onih domaćih plemićkih porodica, koji se odlikuju prostranim imetkom u kraljevinama i zemljama zastupanim u državnom vieću i kojima je cesar podielio nasljednu čast članstva u državnom vieću.

§ 4. Članovi gospodske kuće jesu usljed svojeg visokog crkvenog dostojanstva u kraljevinama i zemljama zastupanim u državnom vieću svi nadbiskupi i oni biskupi, kojima pripada čast kneza.

§ 5. Cesaru je pridržano pravo, da pozove iz kraljevina i zemalja zastupanih u državnom vieću kao članove u gospodsku kuću doživotno odlične muževe, koji su se učinili zaslužnima za državu ili crkvu, za znanost ili umjetnost.

Broj ovih članova ne smije prekoračiti 170 i ne smije pasti izpod 150.

§ 6. U zastupničku kuću dolazi putem izbora 516 članova i to po broju, koji je za pojedine kraljevine i zemlje na sliedeći način ustanovljen:

za kraljevinu Česku	130
za kraljevinu Dalmaciju	11
za kraljevinu Galiciju i Lodomeriju sa velikom vojvodinom Krakov	106
za nadvojvodinu Dolnju Austriju	64
za nadvojvodinu Gornju Austriju	22
za vojvodinu Solnogradsku	7
za vojvodinu Štajersku	30
za vojvodinu Korušku	10

za vojvodinu Kranjsku	12
za vojvodinu Bukovinu	14
za margrofiiju Moravsku	49
za vojvodinu Gornju i Dolnju Šleziju	15
za pokneženu grofiiju Tirolsku	25
za zemlju Vorarlberg	4
za margrofiiju Istru	6
za pokneženu grofiiju Goricu i Gradišku	6
za grad Trst sa svojim područjem	5

Razdioba članova zastupničke kuće, koji se imadu prema tome birati, u pojedine izborne kotare, ustanovljena je izbornim redom za državno vieće.

§ 7. Izborno pravo za izbor zastupnika ima svaka osoba mužkog spola, koja posjeduje austrijsko državljanstvo, koja po ustanovama izbornog reda za državno vieće nije izuzeta ili isključena i koja unutar kraljevina i zemalja zastupanih u državnom vieću u općini (vlastelinstvu), u kojoj se ima vršiti pravo izbora, na dan raspisa izbora barem jednu godinu boravi (§ 66, odstava 1, zakona od 1. kolovoza 1895).

Izabrana može biti zastupnikom svaka osoba mužkog spola, koja posjeduje bar tri godine austrijsko državljanstvo, koja je navršila 30. godinu i koja nije po ustanovama izbornog reda za državno vieće izuzeta ili izključena od izbornog prava.

Ako se po ustanovama izbornog reda za državno vieće ima birati zamjenike zastupnicima, tada se odnose gornje ustanove o izberivosti takodjer na zamjenike.

Poblize propise o vršenju prava izbora i o provedenju izbora, sadržaje izborni red za državno vieće.

§ 8. Javni činovnici i službovnici, koji bivaju birani u zastupničku kuću, ne trebaju nikakva dopusta za izvršivanje mandata.

§ 9. Cesar imenuje predsjednika i podpredsjednika gospodske kuće izmedju njezinih članova za vrieme zasjedanja. Zastupnička kuća bira iz svoje sredine predsjednika i podpredsjednike. Ostale funkcionare ima da izabere svaka kuća za se.

§ 10. Državno vieće sazivlje cesar svake godine po mogućnosti u zimsko doba.

§ 11. Djelokrug državnog vieća proteže se na sve poslove, koji se odnose na prava, dužnosti i interese, koji su zajednički svim kraljevinama i zemljama zastupanim u državnom vieću, u koliko se isti ne imade obavljati usljed dogovara sa zemljama ugarske krune zajednički medju ovima i ostalim zemljama monarkije.

Prema tomu spada u djelokrug državnog vieća :

a) izpitivanje i potvrda trgovačkih ugovora i onih državnih ugovora, koji terete državu ili njezine dielove, ili koji obvezuju pojedine državljanе, ili koji imadu za posljedicu kakovu promjenu područja kraljevina i zemalja, zastupanih u državnom vieću ;

b) svi poslovi, koji se odnose na način, na red i trajanje vojničke dužnosti i osobito godišnja privola broja momčadi, koja se ima unovačiti, i općenite ustanove o davanju priprege, obskrbi i nastanjivanju vojske ;

c) ustanovljenje proračuna državnog gospodarstva i osobito godišnja privola za pobiranje poreza, daća i carina ; izpitivanje zaključaka državnih računa i uspjeba financijalne uprave, podjeljivanje odpustnica ; prihvāt novih zajmova, konverzija obstojećih državnih dugova, prodaja, i promjena i opterećenje nepokretnog državnog imetka, zakonodavstvo o monopolima i kraljevštinama i u opće svi financijalni poslovi, koji su zajednički kraljevinama i zemljama, zastupanim u državnom vieću ;

d) uredjenje papirnatog i kovanog novca te izdavanja bankovnih nota, posala odnosećih se na carinu i trgovinu, na brzojave, pošte, željeznice, plovitbu i druge državne komunikacije ;

e) zakonodavstvo o kreditima, bankama, privilegijima i obrtu, (izuzevši zakonodavstvo o pravu toćenja), zatim zakonodavstvo o mjeri i težini, o zaštiti znakova i uzoraka ;

f) zakonodavstvo o ljekarstvu, kao i zakonodavstvo o zaštiti proti epidemiji i marvinskoj pošasti.

g) zakonodavstvo o pravu državljanstva i o pravu zavičajnosti, o redarstvu za tuđjince, o putovničkim poslovima, košto i o popisu pučanstva;

h) o vjerskim odnošajima, o pravu udruživanja i sastajanja, o štampi i o zaštiti duševnog vlasništva;

i) ustanovljenje načela obučavanja u pučkim školama i gimnazijama, zatim zakonodavstvo o sveučilištima;

k) zakonodavstvo o kaznenom pravosuđu, o policajno-kaznenom i civilnom pravu, (izuzevši zakonodavstvo o unutarnjem uređenju javnih knjiga i o takvim predmetima, koji spadaju na temelju zemaljskih redova i ovog temeljnog zakona u djelokrug zemaljskih sabora), zatim zakonodavstvo o trgovačkom, mjembenom, pomorskom, rudarskom i feudalnom pravu;

l) zakonodavstvo o načelima organizacije sudbenih i upravnih oblasti;

m) zakoni, koji se imadu izdati za provedenje državnih temeljnih zakona o općenitim pravima državljana, o državnom sudu, o vlasti suda, vlade i eksekutive i koji su tamo navedeni;

n) zakonodavstvo o onim predmetima, koji se odnose na obveze i odnošaje pojedinih zemalja medju sobom;

o) zakonodavstvo o načinu obavljanja posala, koji su dogovorom sa zemljama ugarske krune zajedničkim ustanovljeni.

§ 12. Svi ostali predmeti zakonodavstva, koji nisu u ovom zakonu izričito pridržani državnom vieću, spadaju u djelokrug zemaljskih sabora kraljevina i zemalja zastupanih u državnom vieću, te se riešavaju ustavno u i sa ovim zemaljskim saborima.

U poslovima, koji prema tomu na temelju zemaljskih redova i ovog državnog temeljnog zakona spadaju u djelokruge zemaljskog zakonodavstva, može potonje izdati one ustanove, koje su potrebne za uređenje predmeta i na polju zakonodavstva kaznenog pravosuđa i policajno-kaznenog i civilnog prava.

U djelokrug zemaljskog zakonodavstva spadaju i takve naredbe o organizaciji državnih upravnih oblasti,

koje su potrebite za nadležnost zemaljskog zakonodavstva za organizaciju autonomnih upravnih oblasti i koje se kreću unutar osnovnih načela pridržanih temeljem § 11. slovo l ovog državnog temeljnog zakona državnom zakonodavstvu.

Ako bi bilo koji zemaljski sabor zaključio, da se kakav njemu prepušteni predmet zakonodavstva razpravlja i rieši u državnom vieću, tada prelazi takav predmet za taj slučaj i glede odnosnog zemaljskog sabora u djelokrug državnog vieća.

§ 13. Predlozi zakona dolaze kao predlozi vlade u državno vieće. I ovomu pristoji pravo, da o predmetima svojeg djelokruga predlaže zakone.

Za svaki zakon potrebno je suglasje obih kuća i sankcija careva. Ako u kakvom financijskom zakonu usprkos ponovnom viećanju nije moguće doseći suglasja između obih kuća glede pojedinih stavka ili o zakonu o rekrutima o visini kontingenta, koji se imade unovačiti, tada vriedi niži broj kao dozvoljen.

§ 14. Ako nastane prieka potreba za takve naredbe za koje je po ustavu potrebna privola državnog vieća, u doba, kad potonje nije sakupljeno, tada mogu biti iste izdane pod odgovornošću sveukupnog ministarstva putem kraljevske naredbe, u koliko ista ne radi o promjeni državnog temeljnog zakona i ne ima svrhe, da trajno obtereći državnu blagajnu i promjeni državno dobro. Takve naredbe imaju provizornu moć zakona, ako su podpisane od svih ministara i ako su objelodanjene sa izričitim pozivom na ovu ustanovu državnog temeljnog zakona.

Zakonska moć ovih naredaba prestaje, ako vlada propusti iste podastrieti na odobrenje prvom državnom vieću, koje se sastane iza njihovog proglašenja, i to ponajprije zastupničkoj kući tekom četiri tjedna iza njezinog otvorenja ili ako iste ne odobri jedna od obih kuća državnog vieća.

Sveukupno ministarstvo odgovara za to, da budu takve naredbe odmah, čim izgube svoju provizornu moć zakona, stavljene izvan krieposti.

§ 15. Za valjanost zaključka državnog vieća potrebna je u zastupničkoj kući prisutnost od sto a u gospodskoj kući od četrdeset članova i u obadvima absolutna većina glasova prisutnih.

Promjene u ovom temeljnom zakonu košto i u državnim temeljnim zakonima o općenitim pravima državljana za kraljevine i zemlje, zastupane u državnom vieću, o ustanovljenju državnog suda, o vlasti sudaca košto i o vršenju vlasti sa strane vlade i eksekutive, mogu biti valjano zaključene sa većinom od bar dvie trećine glasova prisutnih, a u zastupničkoj kući samo u prisutnosti bar polovice članova.

§ 16. Članovi zastupničke kuće ne imadu primati od svojih birača nikakvih inštrukcija. Članovi državnog vieća ne mogu biti radi glasovanja, učinjenog u izvršivanju njihovog zvanja nikada pozvati na odgovornost, a radi izjava učinjenih u tom zvanju samo od one kuće, kojoj pripadaju.

Nijedan član državnog vieća ne smije biti za vrijeme zasjedanja uapšen ili sudbeno progonjen bez privole kuće, izuzevši slučaj, da je kod čina zatečen.

Dapače i u slučaju zatečenja kod čina mora sud predsjedniku kuće odmah priobćiti uapšenje.

Ako to kuća zahtjeva, mora zatvor biti ukinut ili progon za cijelo vrijeme zasjedanja odgogjen. Isto pravo imade kuća i glede uapšenja ili istrage, koja je bila uvedena nad kakvim članom iste izvan periode zasjedanja.

§ 17. Svi članovi državnog vieća moraju izvršivati osobno pravo glasovanja.

§ 18. Članovi zastupničke kuće biraju se za dobu od šest godina.

Iza iznimuća ove izborne periode košto i u slučaju raspusta zastupničke kuće obave se općeniti novi izbori.

Bivši zastupnici mogu biti opet birani.

Tekom trajanja izborne periode imadu se obaviti popunitbeni izbori, ako koji član izgubi izberivost, umre, mandat položi ili iz kojeg drugog zakonitog razloga prestane biti članom državnog vieća, ako za dotičnog

zastupnika nije bio izabran zamjenik. Za potonji slučaj sadržaje izborni red za državno vijeće ustanove o novim izborima, koji se imaju raspisati.

§ 19. Odgodjenje državnog vijeća košto i raspust zastupničke kuće uzsliedi po naredbi cara.

U slučaju raspusta bira se na novo u smislu § 7.

§ 20. Ministri i šefovi centralnih ureda ovlašteni su, da prisustvuju svakom vjećanju i da zastupaju svoje podneske osobno ili po odaslaniku. Svaka kuća može zahtjevati prisutnost ministara. Ovi moraju na zahtjev uvijek odgovarati. Pravo da sudjeluju kod glasovanja imaju u koliko su članovi kuće.

§ 21. Svaka od obih kuća državnog vijeća, je ovlaštena, da interpelira ministre o svemu, što zalazi u njezin djelokrug, da izpituje upravne čine vlade, da od nje zahtjeva obavjesti o nadošlim peticijama, da imenuje komisije, kojima ministarstva moraju dati potrebite informacije, i da dađe izražaja svojim nazorima u obliku adresa ili resolucija.

§ 22. Vršenje nadzora nad državnim dugom putem zastupničkih tjela uređeno je posebnim zakonom.

§ 23. Sjednice obih kuća državnog vijeća jesu javne.

Svaka kuća imade pravo, da iznimno izključi javnost, ako to zahtjeva predsjednik ili barem deset članova i ako to kuća zaključi iza odstranjenja slušaoca.

§ 24. Poblize ustanove o međusobnom saobraćaju obih kuća i o saobraćaju prama vani, sadržaje zakon o poslovnom redu državnog vijeća.

2. Zakon od 26. siečnja 1907.

L. d. z. br. 17 o izboru članova zastupničke kuće državnog vieća.

S privolom jedne i druge kuće državnog vieća naredjujem ovo :

ČLANAK I.

Izbor članova zastupničke kuće državnog vieća uređuje se sljedećim izbornim redom za državno vieće.

ČLANAK II.

Onoga dana, kada stupi u kriepost ovaj zakon gubi valjanost zakon od 2. aprila 1873., L. d. z. br. 41., o izboru članova zastupničke kuće državnog vieća. a tako i svi zakoni, kojima se mienjaju ili dopunjuju odredbe posljednjeg spomenutog zakona.

ČLANAK III.

Ovaj zakon stupa u kriepost, čim se raspusti sadašnja zastupnička kuća, a u isto doba sa zakonom od 26. januara 1907., L. d. z. br. 15., kojim se mienjaju §§-i 1., 6., 7., 12. i 18. osnovnoga zakona o zastupstvu carevine od 21. decembra 1867., L. d. z. br. 141., dotično zakoni od 2. aprila 1873., L. d. z. br. 40., dotično zakoni od 12. novembra 1886., L. d. z. br. 162., i od 14. juna 1896., L. d. z. br. 168.

ČLANAK IV.

Mojemu ministru nutarnjih poslova povjerava se, da izvrši ovaj zakon.

U BEČU, dne 26. siečnja 1907.

FRANJO JOSIP s. r.

Beck s. r.

Biennerth s. r.

Izborni red za državno vieće.

I. O izbornim kotarima, izbornim tielima i biralištima.

§ 1. Za izbor zastupnika sačinjavaju ni, koji imaju izbornu pravo u svakom pojedinom izbornom kotaru, izbornu tielo.

Izborni su kotari ustanovljeni u tabelarnom dodatku, koji je dodan ovom zakonu. U tom je dodatku, ustanovljeno, kako se broj članova zastupničke kuće odredjen po zemljama u §-u 6. osnovnog zakona o zastupstvu carevine, dieli na izborne kotare u pojedinim zemljama.

Ako u kojoj zemlji za izbor u zemaljski sabor postoji opći razred birača, te zastupnike tog izbornog razreda biraju izborna tiela rastavljena po narodnostima, sačinjavaju u toj zemlji birači takodjer za izbor zastupnika u državno vieće izborna tiela rastavljena po narodnostima, pod uvjetom, da su izborni kotari u zemlji u dodatku, dodanom ovom zakonu, ustanovljeni napose za svaku narodnost.

§ 2. Ako je u dodatku, koji je dodan ovom zakonu, koji sudbeni kotar doznačen kojem izbornom kotaru, tada valja razumjeti sudbeni kotar u onom obsegu, što ga ima kod obave izbora; no u dotični sudbeni kotar ne broje se one općine (dieli općina), koje su izričito uvrštene u koji drugi izborni kotar. Ako se sastavi novi sudbeni kotar, vršit će birači novoga sudbenoga kotara, doklegod se ne izda zakon kojim se mjenja dodatak izbornoga reda za državno vieće, svoje izbornu pravo u onom izbornom kotaru, kojemu su pripadali prije nego je sastavljen novi sudbeni kotar.

Odredbe predjašnjeg stavka vriede analogno takodjer za općine (dieli općina).

Ako su s gradom (trgovištem), koji je u tabelarnom dodatku, što je dodan ovom zakonu, uvršten u koji izborni kotar, sjedinjena u jednu mjestnu općinu druga mjesta (dijeli mjesta), biraju u tom izbornom kotaru samo birači gradskog područja (područja trgovišta), ako nije u dodatku cijela mjestna općina izričito doznačena dotičnom izbornom kotaru.

§ 3. Svaka mjestna općina i svaki dio općine, koji je napose naznačen u dodatku (mjesto, gradski kotar, dio grada), jest biralište.

U Galiciji se mogu mjestne općine, koje po zadnjem općem popisu naroda imaju 1200 stanovnika ili manje, odredbom političke zemaljske oblasti sjединiti s najbližim općinama istog izbornog kotara u skupna birališta. Takove pojedine općine mogu se također doznačiti najbližim općinama, koje imaju više od 1200 stanovnika. No u oba slučaja ne smiju općine, koje sačinjavaju jednu skupinu, imati zajedno više od 5000 stanovnika.

Kod odredbe, što se izda u smislu predjašnjega stavka, treba se držati načela, da biračima valja da bude moguće doći do birališta bez velike dangube.

Odredbe izdane prema drugom stavku valja oglašiti u dotičnim općinama zajedno s raspisom izbora, i to onako kako je običaj u mjestu.

II. O aktivnom i pasivnom izbornom pravu.

§ 4. Pravo birati imade svaka osoba, kod koje su na dan raspisa izbora ispunjeni uvjeti za izbornu pravo, koji su ustanovljeni u §-u 7. osnovnog zakona o zastupstvu carevine, ako ta osoba još prije izbora ne izgubi austrijsko državljanstvo ili ako u vrijeme među raspisom i obavljanjem izbora ne nastanu takove prilike, radi kojih je dotična osoba prema odredbama §§-a 7. i 8. ovoga zakona izuzeta ili isključena od izbornoga prava.

Pravo izbora ustanovljuje se upisom u imenik birača.

Zemaljsko zakonodavstvo može odrediti, da oni, koji u dotičnoj zemlji imaju izbornu pravo, budu dužni kod izbora članova zastupničke kuće vršiti aktivno izbornu pravo. U tom slučaju pridržano je zemaljskom zakonodavstvu izdavanje točnijih propisa o dužnosti izbora, a napose izdavanje odredaba za provodjanje i kaznenih odredaba, i eventualno uvođenje mandatnog postupka.

§ 5. Pravo izbora može se vršiti samo osobno. Svaki birač, ima pravo na jedan glas.

§ 6. Birač vrši svoje izbornu pravo u onoj općini, u kojoj na dan raspisa izbora prebiva barem već godinu dana. Ako su pojedini dieli te općine, (mjesto, gradski kotari, dieli gradova) doznačeni različitim izbornim kotarima, tada vrši birač svoje izbornu pravo u onom dielu općine, u kojoj stanuje u času raspisa izbora.

One osobe, koje prebivaju na kojem vlastelinstvu, koje nije u općinskoj svezi, vrše izbornu pravo uz isti uvjet u onoj općini, s kojom vlastelinstvo sačinjava jedno mjesto. Nema li toga, odredit će politička zemaljska oblast mjestnu općinu, u kojoj imaju stanovnici vlastelinstva vršiti svoje izbornu pravo.

Ako imade birač na dan raspisa izbora barem već godinu dana više prebivališta, tada je za vršenje izbora mjerodavno ono prebivalište, u kojem birač u času raspisa izbora vrši kakovu javnu službu, ili — ako taj uvjet nije ispunjen — u kojem ima sjedište po svojem zvanju, ili ako se ne može uporabiti ni taj kriterij, gdje se u naznačenom času nalazi njegovo glavno prebivalište u ovozemstvu. Ako se prema gornjim odredbama ne može izreći odluka, slobodno je biraču odabrati, u kojoj će od općina, gdje ima prebivalište, vršiti izbornu pravo.

§ 7. Ne mogu niti birati niti biti birani častnici, vojnički svećenici, gažisti bez činovnog razreda i momčad oružane moći, dotično žandarmerije, što su trajno ili vremenito u aktivnoj službi, uzevši amo i one, koji su vremenito na dopustu. Ne mogu biti birani osim gori spomenutih osoba takodjer svi činovnici oružane moći, koji su trajno ili vremenito u aktivnoj službi.

Nu pasivno izborno pravo nije ograničeno u pogledu onih osoba, koje pripadaju oružanoj moći i koje su u aktivnoj službi samo za to, što su po zakonu vezani vršiti vježbe u oružju (u službi).

§ 8. Od aktivnoga i pasivnoga izbornoga prava isključeni su:

1. Sve osobe, koje su pod očinskom vlasti, štitništvom il skrbništvom.

2. Oni, koji imadu sirotinjsku obskrbu iz javnih ili općinskih sredstava ili su je imali u godini neposredno pred izborom ili koji su u opće na teret javnoj dobrotvornosti.

No sirotinjskom obskrbom ili činima javne dobrotvornosti u pogledu izbornog prava ne smatraju se: podpore iz bolničkih blagajna, rente u nesrećama, starosti ili nemoći, besplatna obskrba u javnim zavodima za bolesnike, oprostjenje od školarine, primanje učila, ili stipendija a tako i pripomoći u nevolji.

3. Osobe, kojima je nad imetkom otvoren stječaj, doklegod se stječaj ne svrši, a ako je prezaduženik trgovac, doklegod ne steče opet sposobnost za prava naznačena u §-u 246. stječajnoga reda od 25. decembra 1868., L. d. z. br. 1. od g. 1869.

4. Osobe, koje su bile odsudjene na kuznu radi zločina ili radi prekršaja kradje, pronevjerjenja, sudjelovanja pri tomu, radi prevare, svodstva (§§ 460., 461., 463., 464., 512., kazn. zak.), radi kažnjivih čina naznačenih u §-u 1. zakona od 28. maja 1881., L. d. z. br. 47., i u §-u 1. zakona od 25. maja 1883., L. d. z. br. 78., ili radi prekršaja §§-a 1., 2., 3., 4. i 5. pretposljednega stavka, zakona od 24. maja 1885., L. d. z. br. 89.

Ta posljedica odsude prestaje kod zločina nabrojjenih u §-u 6., br. 1. do 10., zakona od 15. novembra 1867., L. d. z. br. 131., čim se dovrši kazna, a kod drugih zločina, kad prodje deset godina, ako je krivac bio odsudjen najmanje na kaznu od pet godina, a inače kad prodje pet godina, kod drugih pak gore spomenutih kažnjivih čina, kad prodju tri godine poslie dovršene kazne.

5. Osobe, koje su bile odsudjene na kaznu radi prestupka po §§-ima 45., 47., 48. i 49. vojnoga zakona od 11. aprila 1889., L. d. z. br. 41., i to za tri godine poslie dovršene kazne.

6. Osobe, koje su od suda bile odsudjene na kaznu radi prestupka kazneno-pravnih odredaba u zaštitu slobode izbora, ako je čin počinjen kod izbora za zastupničku kuću carevinskog vieća ili za zemaljske sabore.

7. Osobe, koje su stavljene pod policijski nadzor ili su predane u prisilnu radionicu, doklegod ne prodju tri godine, pošto prestane policijski nadzor, dotično pošto budu otpuštene iz prisilne radionice.

8. Osobe, kojima je sud oduzeo očinsku vlast nad njihovom djecom, doklegod su dotična djeca pod tuđim štitništvom, no svakako tri godine poslie sudbene odredbe.

9. Osobe, koje su više nego dva puta bile osudjene na zatvor radi pijanosti ili pijanstva na temelju općeg kaznenog zakona ili drugih zakonskih odredaba, koje će se još uvesti, za dobu od tri godine nakon dovršene kazne.

III. O raspisu izbora i pripravama na izbore.

§ 9. Ministar nutarnjih poslova ima za sve kraljevine i zemlje zastupane u carevinskom vieću jedinstveno odrediti dan za obavljanje izbora i ujedno dan za eventualno potrebite daljne izbore (§ 34.) i za uže izbore.

Ako se izbori ne bi mogli provesti u jedan dan, mogu se u Galiciji i Dalmaciji za obavljanje izbora pa za daljna biranja i uže izbore odrediti po jedan ili po dva daljna izborna dana.

Dane za izbore treba tako odrediti, da se sve potrebite pripreve mogu dovršiti prije tih dana.

§ 10. Raspis općih izbora treba obznaniti u uredovnim zemaljskim novinama i plakatima u svim općinama i biralištima u kraljevinama i zemljama zastupanim u državnom vieću.

Raspis pojedinih dopunidbenih izbora valja oglasiti u uredovnim zemaljskim novinama i plakatima u općinama i biralištima izbornoga kotara.

§ 11. Birače svake općine uzevši amo i birače vlastinstva, koje eventualno dolazi u obzir po §-u 6., 2. stavku, valja da glavari općine (načelnik) upiše alfabetskim redom u posebne imenike (imenike birača), naznačivši karakter i stan.

Ako oni, koji imaju izbornu pravo u kojoj općini, biraju u različitim izbornim kotarima, treba prirediti posebnu listinu birača za svaki dio općine, koja je doznačena jednomu izbornom kotaru. Ako se izborni čin u kojoj općini imade vršiti u više izbornih lokala, te ako se birači doznače tim lokalima prema teritorijalnoj pripadnosti (§ 16., 4. stavak, treba isto tako sastaviti imenik birača za svaki dotični teritorijalni dio općine.

Ako se mora u kojoj zemlji prema odredbi §-a 1., 3. stavka, birati zastupnike za državno vijeće po narodnostnim izbornim tielima pa ako birači u općini pripadaju različnim narodnostnim izbornim tielima treba imenike birača u općini sastaviti odjelito po narodnostima. Ti imenici birača sastavit će se prvi put na temelju onih zapisa, koji su učinjeni po odredbama izbornoga reda za zemaljski sabor, u svrhu da se prvi put konstatuje, kojoj narodnosti pripadaju birači općega rezreda birača za izbore za zemaljski sabor, a kasnije će se ti imenici sastavljati na temelju posljednega izbora za državno vijeće, koji je obavljen u dotičnom izbornom tielu. Za uvrštavanje birača u biračke imenike po njihovoj narodnosti vriede analogno propisi izbornoga reda za zemaljski sabor.

Ako birači od više općina biraju u jednom skupnom biralištu, imaju biti temelj izbornom činu imenici birača pojedinih mjestnih općina poredani jedan do drugoga kao djelomični imenici, te se ne će od njih sastavljati skupni imenik. Imenike birača treba sastaviti barem u dva primjerka; jedan će primjerak imenika nakon svršetka izbornog čina držati u evidenci glavari općine, te će koncem svake godine biti svakomu slobodno pregledati imenik u roku od osam dana, koji će se obznaniti.

§ 12. Kada se dovrši imenik birača, predložit će glavari općine oba primjerka imenika c. kr. političkoj

kotarskoj oblasti, koja je neposredno pretpostavljena općini, a za zemaljski glavni grad predložit će ih političkoj zemaljskoj oblasti. Za gradove s vlastitim statutom, izuzevši zemaljski glavni grad, odredit će politička zemaljska oblast kotarsko poglavarstvo, kojemu će biti povjereno pregledavanje imenika birača i odlučivanje o reklamacijama; toj oblasti ima glavar općine predložiti imenik birača.

C. k. politička oblast mora ureda radi popraviti netočnosti, što ih opazi u imeniku birača, te glavaru općine vratiti jedan primjerak popravljenog imenika, a glavar mora taj imenik izložiti svakomu na pregledavanje, i to u općinskom uredu tečajem četrnajst dana svaki dan u doba, što ga odredi politička oblast i što se ima javno oglasiti; glavar općine mora javno obznaniti, da je imenik izložen, i odrediti za reklamaciju rok od 14 dana, koji će se računati od dana učinjene obznane. Ako birači koje općine biraju u različnim izbornim kotarima (§ 11., drugi stavak, prva rečenica), valja imenike birača izložiti u dotičnim izbornim kotarima.

U općinama, koje imaju više od 5000 stanovnika, mora imenik birača biti izložen na pregledavanje svaki dan barem osam sati; osim toga treba imenik birača na vrijeme umnožati u dosta primjeraka i dati ga od časa, kada počne rok za reklamaciju, svakomu tko zatraži, a uz to naknadu troškova, što dolaze na priredjivanje jednoga primjerka.

Tko traži da mu se dade jedan takav imenik birača, treba da to prijavi glavaru općine u roku od osam dana poslie raspisa izbora; tko se prijavi, dužan je uzeti imenik i platiti troškove, što dolaze na priredjivanje naručenih primjeraka. Prijave, koje stignu poslie tog roka, ne uzimaju se u obzir.

U roku od daljnjih osam dana valja glavaru općine položiti 50 postotaka od približnih troškova priredjivanja jer inače ne vriedi učinjena prijava.

Ostatak troškova platit valja kad se primi imenik, a ako osoba, koja se je prijavila, ne uzme imenika, mogu se ti troškovi utjerati takodjer političkom ovrhom.

Uz iste uvjete valja takodjer eventualne dodatke imeniku birača dati svakomu, koji ih zatraži.

§ 13. Reklamacije proti imeniku birača mogu kod glavarara općine ustmeno ili pismeno prikazati one osobe, koje nemaju izborno pravo u dotičnom izbornom tielu, i to mogu ih prikazati za to, jer su u imenik upisane osobe, koje nemaju izbornoga prava, ili jer nisu upisane osobe, koje imaju izborno pravo.

Ako u kojoj općini valja prema propisu §-a 11., trećega stavka, sastaviti imenike birača odjelito po narodnostima, može se reklamacija takodjer ticati uvrštenja birača u dotičnu narodnost, a to u toliko, koliko je po odredbama izbornoga reda za zemaljski sabor dopuštena u to ime reklamacija proti imeniku birača općega biračkoga razreda kod izbora za zemaljski sabor. Za postupak s takovim reklamacijama, koje se tiču imenika birača za izbor za državno vieće, vriede jedino propisi izbornoga reda za državno vieće.

Reklamacije, koje stignu glavararu općine, valja da on prikaže u roku od tri dana c. k. političkoj oblasti naznačenoj u §-u 12., stavku 1., da ta oblast odluči.

Ako se zahtjeva da se izbriše koja osoba, koja je upisana u imenik, valja ju o tome obavijestiti, da joj se pruži priliku, da u roku od 24 sata dade o tom ustmeno ili pismeno očitovanje glavararu općine ili oblasti, koja je pozvata, da o tome odluči.

Protiv odluke o reklamaciji izrečene od kotarskoga poglavarstva može osoba, koja je podnesla reklamaciju ili koje se tiče izrečena odluka, u roku od tri dana uložiti priziv na političku zemaljsku oblast.

Odluka političke zemaljske oblasti je u svakom slučaju konačno valjana.

Reklamacije i prizivi, koji stignu, kad mine rok, imaju se odbit kao zakašnjeni.

Reklamaciju treba predati za svaki reklamirani slučaj napose; ako se reklamira za to, što je ispuštena osoba, koja ima izborno pravo, valja reklamaciji priklopiti dokumente, koji su potrebiti, da se dokaže njeno izborno

pravo. Reklamacije i prizivi, koji se ne drže tih propisa, valja odbiti a limine. Dokumenti, što su potrebiti, da se dokaže izborno pravo, oprošteni su od biljegovine.

Ako se u odluci udovolji reklamaciji, mora c. k. politička oblast, naznačena u trećem stavku, imenik birača popraviti prema odluci.

Osim toga slučaja, računajući od časa, kada se oglasi imenik birača (§ 12., drugi stavak), smije se imenik birača popraviti samo u slučajevima, gdje je c. k. politička oblast sve do 24 sata pred izbornim rokom dužna izbrisati iz imenika birača one osobe, koje su u imenik upisane, a kod kojih nadodje ili naknadno dodje na vidjelo gubitak austrijskog državljanstva ili koji čin, na kojemu se prema odredbama §§-a 7. i 8. osniva izuzetak ili izključenje od izbornoga prava.

Popravke, koje učini c. k. politička oblast u imeniku birača, valja priopćiti glavaru općine, da se ti popravci uvrste takodjer u primjerak imenika, koji se čuva u općinskom uredu.

§ 14. Čim se imenik birača popravi po izrečenoj odluci o reklamacijama, valja da ona c. k. politička oblast, koja je naznačena u §-u 12., 1. stavku i koja za biralište dolazi u obzir, izdade biračima legitimacije za izbor zastupnika. Ako se općine, koje pripadaju različnim političkim kotarima, sjedine u skupna birališta (§ 9.), valja imenike birača tih općina, pošto se dovrši reklamacijoni postupak, odaslati c. k. političkoj oblasti, kojoj je podredjeno biralište, u svrhu da izda legitimacije.

U legitimacijama treba naznačiti tekući broj dotičnog imenika birača, mjesto, dan i sat početka izbora, a tako i sat svršetka glasovanja, pa napokon ime i prebivalište biračevo.

U gradovima s vlastitim statutom može se naložiti glavaru općine, da izdade legitimacije.

Biračima mora se legitimacije dostaviti u stan; dostavljanje se može povjeriti glavaru općine.

Takodjer treba birače na način, koji je u mjestu u običaju, pozvati, da u slučajevima, kada im ne bi s

kojega mu drago razloga legitimacija bila dostavljena najdalje 24 sata prije dana izbora, osobno dodju po legitimaciju na mjesto, koje se mora naznačiti u obznani.

Kada birač zahtjeva, valja da mu oblast, koja je bila zvana da izdade prvu legitimaciju, izdade mjesto izgubljene legitimacije duplikat.

§ 15. Za vršenje izbora zastupnika mora se dati biračima s legitimacijama glasovnice, na kojima mora biti uredovni pečat c. k. političke oblasti naznačene u §-u 14., 1. stavku, ili općinske oblasti, koja izdaje legitimacije (§ 14., 3. stavak), a osim toga takodjer još opazka, da će se svaka druga glasovnica, koja nije izdana od oblasti smatrati nevaljanom.

Kada birači zahtjevaju, valja da im mjesto glasovnica, koje su se izgubile ili se ne mogu upotriebiti, izdade druge glasovnice, ona oblast, koja je bila zvana izdavati prve glasovnice ili na dan izbora izborni povjerenik.

Izborni povjerenik izdaje takodjer glasovnice, koje su potrebite za obavljanje užega izbora.

Vrieme i trajanje glasovanja treba tako odrediti, da se biračima koliko je samo moguće osigura vršenje izbornoga prava.

IV. O obavljanju izbora zastupnika.

§ 16. Vodstvo izbora, koji valja da se obavlja u nazočnosti izbornoga povjerenika, povjerava se izbornom povjerenstvu, koje se sastavlja od birača i sastoji od sedam članova, a u općinama ispod 1000 stanovnika od pet članova.

Redovito mora se u svakomu biralištu postaviti jedno izborno povjerenstvo.

Nu ako birači, koji su zvani da glasuju u jednom biralištu, pripadaju različitim narodnostnim izbornim telima (§ 11., 3. stavak), treba u biralištu sastaviti posebno izborno povjerenstvo za birače svakog izbornog tiela. U takvom slučaju treba obaviti izborni čin po prostoru ili po vremenu odjelito za svako izborno tielo.

Ako se to s obzirom na teritorijalni obseg ili broj pučanstva smatra potrebitim, može e. k. politička oblast, koja je neposredno pretpostavljena općini, odrediti, da se u pojedinim mjestnim općinama ili mjestima postavi više izbornih povjerenstva u granicama celoga područja općine ili mjesta. Pri tomu mora se birače doznačiti pojedinim izbornim povjerenstvima po alfabetskom redu ili po teritorijalnoj pripadnosti; takove odredbe treba u općini na vrijeme proglasiti na način, koji je u mjestu uobičaju.

Za svako izorno povjerenstvo valja da općina birališta priskrbi zgodan lokal.

§ 17. Izbornoga povjerenika odredjuje za zemaljski glavni grad politička zemaljska oblast, a za izbore, koji se imaju obaviti izvan zemaljskoga glavnoga grada, ono kotarsko poglavarstvo, u čijemu se kotaru nalazi biralište ili kojemu politička zemaljska oblast naloži, da odredi izbornoga povjerenika.

Služba izbornoga povjerenika jest počastna služba — ne dirajući time u propise, koji vriede za javne činovnike — te ju je dužan primiti svatko, tko u biralištu ima izorno pravo.

Izborni povjerenik mora svakomu izbornomu povjerenstvu dati perovodju, koji mora pisati zapisnik o tečaju izbornoga čina, te mora unj zabilježiti sve važne događaje, koji se dogode kod izbornoga čina, a napose odluke izrečene od izbornog povjerenstva.

§ 18. Po tri, dotično po dva člana izbornog povjerenstva odredjuje općinsko zastupstvo birališta i izborni povjerenik izmedju osoba, koje u biralištu u dotičnom izbornom tielu imaju izorno pravo.

Sest dotično četiri člana, koji se odrede na gore naznačen način, izaberu absolutnom većinom glasova sedmoga, dotično petoga člana izbornog povjerenstva, koji mora imati izorno pravo u biralištu u dotičnom izbornom tielu. Ako se ni kod drugoga glasovanja ne postigne takova većina glasova, imenuje toga člana izborni povjerenik.

§ 19. Članovi izbornoga povjerenstva biraju između sebe predsjednika relativnom većinom glasova.

Ako su glasovi jednako razdijeljeni, odlučuje ždrieh, a vući će ga izborni povjerenik.

§ 20. Zaključci izbornoga povjerenstva prihvaćaju se relativnom većinom glasova bez obzira na broj osoba, koje glasuju.

Predsjednik izbornoga povjerenstva glasuje samo onda, kada su glasovi jednako razdijeljeni, te u takvom slučaju odlučuje njegov glas.

§ 21. Odlučivati o pripuštanju na glasovanje ili o valjanosti predanih glasova smije izborno povjerenstvo samo onda:

a) kada kod glasovanja nastanu dvojbe o identičnosti kojega birača;

b) kada se dvoji o valjanosti ili nevaljanosti pojedinih predanih glasova, ili

c) kada se kod izbornoga čina podigne prigovor proti izbornomu pravu koje osobe, koja je upisana u imeniku birača.

Prigovor u smislu stavaka a) i c) mogu podići ne samo izborni povjerenik i članovi izbornoga povjerenstva, nego i birači — ovi posljednji ustmeno ili pismeno — i to samo dotle, dok ona osoba, kojoj se poriče izborno pravo, ne preda svoga glasa, a u slučaju spomenutom pod c) samo tada, ako se tvrdi, da je dotična osoba izgubila izborno pravo poslie ustanovljenja imenika birača, a s razloga naznačenih u §-u 4.

Odluke izbornoga povjerenstva moraju se u svakom pojedinom slučaju izreći prije, nego što se nastavi izborni čin. Protiv tih odluka nije dopušten utok.

§ 22. Izborni povjerenik mora se brinuti, da kod izbornoga čina bude mir i red i da se vrše odredbe izbornoga reda. On ne smije dopustiti, da izborno povjerenstvo prekorači djelokrug svojega djelovanja.

§ 23. Legitimacije izdane biračima vriede kao poziv, da bez svakoga daljeg pozivanja dodju na izbor onog dana, koji je označen u legitimaciji, i u ustanovljene sate.

Samo birači, koji imaju legitimacije, imaju pravo ući u izborni lokal, da predadu glasove; pošto glasove predadu, valja da odmah opet ostave izborni lokal. Ako se smatra potrebitim za nesmetano vršenje izbora, imaju se puštati birači samo pojedince u izborni lokal. Takovu odredbu može izdati politička kotarska oblast ili izborni povjerenik.

Ako žele stranke, koje se natječu kod izbora, valja izbornomu činu pridružiti dva do pet pouzdanika između birača — u većim gradovima do deset njih — te ti pouzdanci imaju pravo prisustvovati izbornomu činu, dokle god se ne proglasi rezultat brojenja glasova.

Te pouzdanike naznače po imenima prije izbora one stranke, koje se natječu kod izbora, političkoj kotarskoj oblasti, koja ustanovljuje između predloženih osoba odgovarajući broj obazirući se što više moguće na sve stranke, koje se natječu kod izbora.

Pouzdanici imaju biti samo svjedoci izbornog čina, te osim prigovora, na koji imaju pravo birači po §-u 21., sl. a) i c), nemaju nikakvog daljeg utjecaja na tečaj izbornoga čina.

Dok traje izborni čin, zabranjeno je govoriti govore biračima ili kako mu drago drugčije agitirati za izbor u izbornom lokalu i u zgradi, u kojoj se nalazi taj lokal, te u bližoj okolini zgrade, i to u okolišu, što ga odredi politička kotarska oblast. Treba se pobrinuti, da birači mogu bez smetanja dolaziti u izborni lokal i iz njega odilaziti.

Dotične općine treba da u izbornom lokalu priskrbe stvari za pisanje i potrebno pokućstvo, da se mogu ispunjavati glasovnice.

§ 24. Na dan izbora, u određeni sat i na mjestu za to određenom počima izborni čin sa konstituiranjem izbornog povjerenstva, koje preuzima imenik birača zajedno s pripravljenim popisima za glasovanje i listinama glasova. Ako se radi neizpunjenih zakonskih uvjeta ne može konstituirati izborni povjerenstvo, vrši poslove izbornog povjerenstva izborni povjerenik.

§ 25. Glasuje se glasovnicama.

Kod izbora se smiju upotriebiti samo glasovnice, koje su izdane od oblasti jer inače glas ne vrijedi.

§ 26. Neposredno prije početka glasovanja valja da se izborno povjerenstvo uvjeri, da je prazna žara, u koju će se bacati glasovnice.

Glasovanje počima time, da članovi izbornoga povjerenstva predadu svoje glasove. Za tim predaju svoje glasove birači. Kad predaje glas, valja da svaki birač pokaže legitimaciju.

Osobe, koje predadu svoje glasove, treba po imenu zabilježiti u popis za glasovanje, od kojega mora jedan primjerak pisati perovodja, a drugi primjerak koji član izbornog povjerenstva.

§ 27. Kod glasovanja primi predsjednik izbornog povjerenstva od svakog birača složenu glasovnicu, pa svaku pojedinu metne neotvorenu u izbornu žaru i pazi, da ne bi tko mjesto jedne glasovnice predao više njih.

§ 28. Predavanje glasova mora se zaključiti u određenom sat. Nu ne smiju se isključiti od glasovanja birači, koji još prije, nego mine sat određen za svršetak, dodju u izborni lokal i u prostor, što ga izborno povjerenstvo odredi biračima za čekanje, ili neposredno pred izborni lokal.

Ako nastanu takve prilike, koje spriječavaju početak, nastavak ili svršetak izbornog čina, može izborno povjerenstvo uz privolu izbornog povjerenika izborni čin odgoditi ili produžiti do sljedećeg dana.

Svaku odgodu ili produženje treba na vrijeme oglasiti onako, kako je u mjestu običaj.

Ako je već bilo započelo predavanje glasova, mora staviti izborno povjerenstvo i izborni povjerenik do nastavka izbora pod pečat izborne spise i izbornu žaru s glasovnicama, koje se u njoj nalaze.

§ 29. Kada svršši glasovanje — a to mora ustanoviti predsjednik izborne komisije — valja zatvoriti lokal, u kojem smiju ostati samo izborni povjerenik i članovi izbornog povjerenstva s perovodjom i pouzdanicima (§ 23.).

Prije skrutinija mora predsjednik izbornog povjerenstva glasovnice u izbornoj žari promiešati, a za tim izvaditi i pobrojiti. Za tim otvori koji član izbornog povjerenstva svaku glasovnicu napose, pregleda ju i preda ju predsjedniku, koji ju na glas pročita i preda dalje drugim članovima povjerenstva, da ju pregledaju.

Dva člana izbornoga povjerenstva moraju voditi svaki po jedan popis glasova o osobama, koje su dobile glasove, te imaju u taj popis po imenu zabilježiti svakoga koji dobije kao zastupnik jedan glas, i kraj njegova imena dodati broj 1, kod drugoga glasa, što na nj dodje, broj 2, kod trećega broj 3 i t. d. Jedan i drugi popis glasova moraju se slagati, i moraju ih potpisati svi članovi povjerenstva i izborni povjerenik.

Odredbe gornjega stavka vriede takodjer za izbore zamjenika (§ 36.), no pri tom se moraju glasovi tako brojiti, da se glasovi predani za koju osobu samo tada zajedno ubrajaju, ako je ta osoba dobila te glasove kao zamjenik istoga zastupnika. U popisu glasova za zamjenike valja dakle uz ime birane osobe naznačiti ime onoga, za koga se ta osoba bira kao zamjenik (zamjenik za N. N.)

§ 30. Niesu valjani i ne broje se medju predane glasove oni glasovi, koji se dadu za osobu, koja po §-u 8. ne može biti birana; glasovi, koji su dani uz uvjet ili kojima su dodani nalozi za osobu, koju se bira; napokon glasovi, kod kojih se ne može jasno razabrati osoba, koja je njima naznačena.

Prazne glasovnice ne imaju se takodjer ubrajati medju predane glasove.

Ako na kojoj glasovnici ima više nego jedno ime ili ako u slučaju §-a 36. ima više nego po jedno ime u svakoj rubrici, uzima se u obzir samo ono ime, koje je prvo zabilježeno na glasovnici, dotično u rubrici glasovnice.

§ 31. Kada se vrši izborni čin, zaključič se zapisnik, koji se je o tom vodio, te imaju članovi izbornog povjerenstva, izborni povjerenik i perovodja potpisati zapisnik zajedno s popisom za glasovanje, pa se mora protokol zajednički zapečatiti, priklopiti mu imenik izbornika, popis

za glasovanje i potpisane popise glasova, valjane i nevaljanim proglašene glasovnice, staviti natpis, kojim se naznačuje sadržaj, te sve predati izbornom povjereniku.

Rezultat brojenja glasova mora proglasiti predsjednik izbornog povjerenstva, čim se opet otvori izborni lokal.

Ako je izbor zastupnika izbornim činom dovršen, mora poslati izborni povjerenik izborni spis političkoj zemaljskoj oblasti, a ako se glasovanje za isti izbor zastupnika vrši u više nego jednoj izornoj skupštini, poslati mora spis izbornom povjereniku postavljenom za glavno izorno povjerenstvo.

Ako izbornih spisa ne potpišu svi članovi povjerenstva, treba razlog tomu naznačiti u izbornom zapisniku.

§ 32. U slučajevima, kada se glasovanje za isti izbor zastupnika vrši u više nego jednoj izornoj skupštini, mora glavno izorno povjerenstvo izračunati ukupni rezultat svih spisa o glasovanju, koji zajedno spadaju, te ima u tu svrhu to povjerenstvo preuzeti od izbornog povjerenika postavljenog za glavno izorno povjerenstvo izborne spise, koji se pošalju tomu povjereniku.

Glavno izorno povjerenstvo sastaje se u prisutnosti izbornog povjerenika u mjestu odredjenom od političke zemaljske oblasti i sastoji od sedam članova, od kojih imenuje po trojicu općinsko zastupstvo sjedišta glavnog izbornog povjerenstva i izborni povjerenik, i to između birača, koji u onom mjestu imaju izorno pravo u dotičnom izbornom tielu; sedmi se član izabire ili imenuje pveva odredbama §-a 18. Predsjednika glavnog izbornog povjerenstva izabiru članovi povjerenstva između sebe relativnom većinom glasova.

Dokle se izračunava izborni rezultat smiju doći u lokal glavnog izbornog povjerenstva samo izborni povjerenik i članovi tog povjerenstva.

Glavno izorno povjerenstvo mora sastaviti rezultate izbornih čina, ustanovljene od pojedinih izbornih povjerenstva, a ne smije se upuštati u reviziju uredovnih čina tih povjerenstva.

Kada se izračuna ukupni rezultat izbora, zaključiti se zapisnik, koji se je o tom vodio, te ga moraju članovi izbornoga povjerenstva, izborni povjerenik i perovodja potpisati i zapečatiti priklopiвши mu izborne spise, koji su stigli od pojedinih izbornih povjerenstva, pa stavivši natpis, kojim se označuje sadržaj, predati sve izbornom povjereniku, koji mora sve spise poslati političkoj zemaljskoj oblasti.

Pošto se otvori lokal povjerenstva, proglasi predsjednik glavnog izbornog povjerenstva rezultat izbora.

§ 33. Ako izborno tijelo ima da izabere samo jednoga zastupnika, smatra se izabranim onaj, koji dobije više od polovice svih predanih valjanih glasova.

Ako se ne postigne apsolutna većina glasova, vrši se uži izbor (§ 35.).

§ 34. Ako isto izborno tijelo u isto doba bira dva zastupnika, smatra se u prvom redu izabranim onaj, koji dobije više od polovice svih predanih valjanih glasova. Uz zastupnika izabranoga apsolutnom većinom glasova smatra se drugim izabranim zastupnikom onaj, koji dobije više od četvrtine predanih valjanih glasova.

Ako kod prvoga biranja nitko ne dobije apsolutne većine glasova, obavi se drugo biranje. Ako ni pri tom biranju nitko ne dobije apsolutne većine glasova, vrši se uži izbor (§ 35.).

Ako kod prvog ili drugog biranja jedan kandidat dobije doduše apsolutnu većinu glasova, i ako su drugi glasovi na dvie ili više osoba tako razdijeljeni, da nijedna ne dobije više od četvrtine predanih glasova, tada se mora za drugog zastupnika, koji se ima izabrati, obaviti uži izbor (§ 35.). Ako se kod prvog ili drugod biranja glasovi predadu u opće samo za jednu osobu ili ako se glasovi predani za drugi mandat okupe oko jedne osobe, a ne postigne se broj glasova, što je potrebit za izbor, obaviti se mora za izbor drugog zastupnika novo biranje prema §-u 33.

§ 35. Kada se radi o izboru jednog zastupnika, valja da se birači kod užeg izbora ograniče na one dvie osobe, koje su kod predjašnjega biranja — u slučaju

§-a 34., posljednjega stavka. poslie onoga, koji je postigao potrebiti broj glasova — dobile relativno najviše glasova.

Ako treba kod užega izbora izabrati dva zastupnika, vrši se uži izbor između one tri osobe, koje su kod posljednjeg biranja dobile relativno najviše glasova, a izabranim se smatra one dvie osobe, na koje dodje relativno najviše glasova.

Kada su glasovi jednako razdijeljeni, odlučuje ždrieb, tko će doći u uži izbor, a taj ždrieb vuče predsjednik izbornog povjerenstva.

Svaki glas, koji kod užeg izbora dodje na osobu, koja ne spada u taj izbor smatra se nevaljanim.

Ako se kod užeg izbora svi predani valjani glasovi jednako razdiele među osobe, koje su došle u taj izbor, odlučuje ždrieb, tko će se od njih smatrati izabranim, a taj ždrieb vuče predsjednik izbornog povjerenstva.

§ 36. Ako isto izorno tielo u isto doba bira dva zastupnika, tada se ujedno istim glasovnicama biraju i zamjenici, i to tako da svaki birač na svojoj glasovnici zapiše osim imena one osobe, koju bira za zastupnika, u drugu rubriku glasovnice takodjer ime druge osobe, koju bira za zamjenika. Zamjenik se bira pri onom biranju, pri kojemu se bira dotični zastupnik.

Kod izbora zamjenika broje se samo oni glasovi, koji su zapisani na valjanim glasovnicama, koje su predane za izabranog zastupnika. Ona osoba, oko koje se po tom okupi relativno najviše glasova smatra se da je izabrana za zamjenika. Ako kod odlučujućeg biranja dvie osobe ili više njih dobiju jednak broj glasova, odlučuje među njima ždrieb, tko se ima smatrati izabranim.

Zamjenik dolazi u zastupničku kuću samo u slučaju, ako se isprazni mandat onoga zastupnika, kojemu je on izabran za zamjenika. Nu ako se u isto doba isprazne oba zastupnička mandata izbornog kotara, valja za obadva obaviti novi izbor.

Ako zamjenik izgubi pasivno izorno pravo, ako umre ili se odreče svoje zamjeničke funkcije, tada se u

slučaju, ako se isprazni dotični zastupnički mandat, ne popunjuje taj mandat do novih općih izbora, dotično dotle dok se ne isprazni drugi mandat. Isto se događa ako zamjenik, koji je došao u zastupničku kuću, s kojega mu drago razloga prestane biti članom te kuće.

§ 37. Birači, koji nisu kod prijašnjeg biranja glasovali, nisu radi toga isključeni od vršenja toga prava kod drugog biranja ili kod užeg izbora.

Ako se izbor vrši u više birališta ili izbornih skupština razpisati mora drugo biranje, dotično uži izbor izborni povjerenik glavnog izbornog povjerenstva.

§ 38. Glavar političke zemaljske oblasti mora pregledati izborne spise koji stignu toj oblasti po §§-ima 31. i 32., te mora izdati i dostaviti izbornu svjedočbu svakom izabranom zastupniku i u slučaju §-a 36., kada se isprazni zastupnički mandat, dotičnom zamjeniku, ako su ispunjeni uvjeti, koji su za pasivno izbornu pravo određeni u §-u 7. osnovnog zakona o zastupstvu carevine; ta svjedočba daje izabranoj osobi pravo da dodje u zastupničku kuću carevinskog vieća.

Ako se izborna svjedočba uskrati za to, jer nije ispunjen kojigod od zakonskih uvjeta za pasivno izbornu pravo, može se novi izbor odrediti samo onda, ako zastupnička kuća proglasi izbor nevaljanim. Izborne spise treba poslati ministru nutarnjih poslova, a on će ih predati prezidiju zastupničke kuće.

§ 39. Kod dvostrukih izbora, valja da izabrani zastupnik izjavi, koji izbor prima, i to treba da učini najdalje u osam dana nakon konstituiranja nove zastupničke kuće, a kod naknadnog izbora nakon otvorenja dotičnog odsjeka zasjedanja. Ako zastupnik u tom roku ne dađe takove izjave, odlučuje se ždriebanjem, koje obavlja predsjednik zastupničke kuće u javnoj sjednici, za koji izborni kotar vriedi izbor. Za izborni kotar, koji ostane slobodan, razpiše se novi izbor.

Nu ako je u dotičnom izbornom kotaru bio izabran zastupniku zamjenik prema odredbama §-a 36., vriede odredbe pretposljednjeg i posljednjeg stavka tog paragrafa.

§ 40. Ako je osim slučaja općih novih izbora u roku od 90 dana poslije izbora zastupnika potrebit novi izbor na njegovo mjesto, obavlja se taj izbor na temelju imenika birača upotrebljenih kod posljednjeg izbora, ako nije izbor zastupnika proglašen nevaljanim upravo radi netočnosti tih imenika.

§ 41. Zastupnička kuća odredjuje pripravno viećanje o izbornim spisima, podnaša izvještaj i odlučuje o valjanosti svakog izbora najdalje za godinu dana poslije toga, kako je izbor obavljen.

Ako prije, nego mine taj rok, nije podnešen zaključak odbora za pripravno viećanje (legitimaciju), mora donieti predsjednik taj predmet na vrijeme na dnevni red, te ima referent, koji je postavljen od odbora, ili — ako takav referent nije postavljen — referent postavljen od predsjednika zastupničkoj kući podnesti izvještaj i učiniti predlog bez pripravnog viećanja, a kuća ima na osnovu toga izreći odluku. Taj se predmet ne može zaključkom kuće skinuti s dnevnoga reda.

Doklegod zastupnička kuća ne proglasi nevaljanim izbor zastupnika, koji imade izbornu svjedočbu, ili zamjenika, koji je ušao u zastupničku kuću (§ 38.), ima on sielo i glas u zastupničkoj kući.

Ako se valjanim proglasi izbor zastupnika ili zamjenika, kojemu je bio uskraćen opravak izborne svjedočbe, ima ga pozvati predsjednik, da dodje u zastupničku kuću.

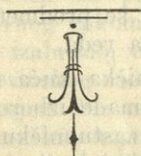
§ 42. Promjene §§-â 1., 4., 5., 33. do 37. i 42. ovog zakona za tim tabelarnog dodatka o razdiobi izbornih kotara, koji je dodan zakonu, mogu se valjano zaključiti samo kad su nazočna barem 343 člana zastupničke kuće. U taj se broj ne računaju zastupnici, koji su ujedno članovi vlade, članovi prezidija i perovodje, koji su određeni za vršenje poslova na dan glasovanja.

Ako se imadu promieniti odredbe §§-â 34. do 36., u kojima se govori o izboru dvojice zastupnika u istom izbornom kotaru u isto doba, potrebito je za valjan

zaključak, da se u broju nazočnih zastupnika, koji je određen u prvom stavku, nalazi više od polovice zastupnika iz svake zemlje u kojoj se nalaze takovi izborni kotari; ako se radi o promjeni u diobi takovih izbornih kotara, vrijedi gornja odredba u pogledu zastupnika one zemlje, u kojoj se nalaze dotični izborni kotari.

Ako se takav zaključak ne može prihvatiti radi nedostatnog broja nazočnih zastupnika, smatra se učinjeni predlog zabačenim.

Kod raspravnih predmeta spomenutih u prvom stavku nije dopušteno skraćeno poslovanje, predviđeno u §-u 42. poslovnika zastupničke kuće državnog vieća.

Zemlja	Broj izbornoga kotara	IZBORNI KOTAR	Broj zastupnika koji se imaju izabrati
D a l m a c i j a			
D A L M A C I J A	1	Rab, Pag, Zadar, Biograd	1
	2	Benkovac, Kistanje, Obrovac; nadalje mjestna općina Knin (sudbeni kotar Knin)	1
	3	Šibenik, Tijesno, Skradin	1
	4	Drniš, Trogir; nadalje mjestna općina Promina (sudbeni kotar Knin)	1
	5	Sinj, Vrlika	1
	6	Spljet	1
	7	Imotski, Omiš	1
	8	Hvar, Vis, Brač, Starigrad	1
	9	Makarska, Vrgorac, Metković, Orebić (Pelješac) bez mjestne općine izbornoga kotara br. 10; nadalje mjestna općina Ston (sudbeni kotar Ston)	1
	10	Dubrobnik, Korčula, Cavtat, Ston bez mjestne općine izbornoga kotara br. 9; nadalje mjestna općina Orebić (sudbeni kotar Orebić ili Pelješac)	1
	11	Kotor, Perast, Budva, Ercegnovi	1

Zemlja	Broj izbornoga kotara	IZBORNI KOTAR	Broj zastupnika, koji se imaju izabrati	
I s t r a.				
I S T R A.	SUDBENI KOTARI :			
	1	Buje, Piran; zatim mjestne općine Kopar, Milje (sudb. kotar Kopar)	1	
	2	Motovun, Poreč, Rovinj; zatim mjestne općine Vodnjan, Sanvinčenat (sudbeni kotar Vodnjan . . . . .)	1	
	3	Pulj, zatim mjestne općine Lošinj Mali, Osor (sudbeni kotar Lošinj)	1	
	4	Podgrad, zatim mjestne općine Pasja vas, Dolina, Marezige, Očisla-Klanec, Pomjan (sudbeni kotar Kopar)	1	
	5	Buzet, Pazin, Labin, zatim mjestna općina Barban (sudbeni kotar Vodnjan)	1	
6	Volosko, Cres, Krk; zatim mjestna općina Lošinj Veliki (sudbeni kotar Lošinj)	1		
Gorica i Gradiška.				
Gorica i Gradiška.	1	Mjestna općina Gorica (sudbeni kotar Gorica)	1	
	ZA TIM SUDBENI KOTARI :			
	2	Gorica bez mjestnih općina Gorice i Ločnika	1	
	3	Ajdovščina, Komen, Sežana	1	
4	Cervignano, Tržič	1		

Zemlja	Broj izbornoga kotara	IZBORNI KOTAR	Broj zastupnika koji se imaju izabrati
Gorica i Gradiška.	5	Kormin, Gradiška; zatim mjestna općina Ločnik (sudbeni kotar Gorica . . . . .)	1
	6	Tolmin, Crkno, Kanal, Kobarid, Bovec	1

Trst i njegovo područje.

OD GRADA TRSTA:			
Trst i njegovo područje.	1	II. i VI. općinski kotar (Stari grad i Sv. Jakob)	1
	2	III. i IV. općinski kotar (Novi grad i Barriera Nuova); zatim predgradja Greta i Škorklja	1
	3	V. općinski kotar (Barriera Vecchia) i predgradje Kjadin	1
	4	I. općinski kotar (Sv. Vid) i predgradje Kjarbola gornja	1
	5	Tršćanska predgradja — bez onih, što su spomenuta u izbornim kotarima br. 2., 3. i 4. — i okolica grada Trsta	1

3. Zakon od 26. siečnja 1907.

L. D. Z. br. 18., o kaznenopravnim odredbama za zaštitu slobode izbora i sastajanja.

S privolom obih kuća državnog vieća nalazim odrediti, kako sliedi:

§ 1. Ove odredbe imadu se upotrebiti samo u toliko, u koliko čin nema oznake kažnjivoga djela, kažnjivoga već po obćem kaznenom zakonu i spojenoga sa strožom kaznom.

I. Odredbe za zaštitu izborne slobode.

§ 2. Odredbe ovoga zakona za zaštitu izborne slobode vriede za izbore u zastupničku kuću državnog vieća, u pokrajinske sabore, u obćinska i kotarska zastupstva, te u sva tiela i zastupstva, koja su zakonom pozvana na vodjenje javnih poslova.

Podmićivanje kod izbora.

§ 3. Tko namjerice:

1. izborniku ili komu drugomu kakovu imovinsku korist ponudi, dade ili obeća, da time izbornika podmiti na nevršenje svog izbornog prava ili na vršenje u stanovitom smislu, — ili

2. za sebe ili koga drugoga kakovu imovinsku korist zatraži, primi ili pristane na obećanje, te privoljuje ili se pričinja, da se time daje podmititi na nevršenje svog izbornog prava ili na vršenje u stanovitom smislu, bit će radi prekršaja kažnjen strogim zatvorom od jednog do šest mjeseci. Dotična imovinska korist ili njezina novčana vriednost propada u korist obćinske sirotinjske zaklade.

Javno pogošćenje izbornika.

§ 4. Tko na dan izbora u gostioni ili točioni ili na drugom javnom mjestu pruži ili dade pružiti izbornicima

jela, pića ili druge hranive stvari bezplatno ili uz prividne cijene, kaznit će se — u koliko ne predleži čin izbornog podmićivanja (§ 3.) — globom od deset do dvesto kruna.

Nasilje kod izbora.

§ 5. 1. Tko namjerice u nakani, da izbornika prinuka na nevršenje svog izbornog prava ili na vršenje u stanovitom smislu, učini nešto protiv izbornika ili koje njemu bliže osobe, te im nanese štete na tielu, slobodi, časti ili na imetku ili prihodu ili ih ošteti u zvaničnom ili poslovnom djelovanju ili se time grozi ili zastraši izbornika ili njemu bližu osobu nanesavši im ili zagrozivši se drugim za njih osjetljivim zlom — kaznit će se radi prekršaja strogim zatvorom od jednog do šest mjeseci.

Na strogi zatvor do jedne godine dana ima se odsuditi kod otešćujućih okolnosti, osobito ako je namjeravani uspjeh postignut ili je čin mogao prouzročiti veoma znatnu gospodarsku štetu za izbornika ili njemu bliže osobe.

2. Istom se kaznom ima kazniti onaj, koji odmah iza izbora namjerice nanese u odstavku 1 označene oštete izborniku ili njemu bližoj osobi zato, što je izbornik glasovao drugačije, nego je onaj htio.

Širenje lažnih vesti kod izbora.

§ 6. Tko namjerice širi lažnu viest o mjestu ili vremenu izbora, o odstupu kandidata ili o kojoj drugoj okolnosti, koja može izbornike suzdržati od vršenja izbornog prava ili ih prinukati na glasovanje u stanovitom smislu, javno i u vrijeme, kad izbornici ili dio izbornika ne mogu više saznati pravo stanje stvari, kaznit će se radi prestupka zatvorom od jedne sedmice do tri mjeseca.

Krivotvorenje kod izbora.

§ 7. Tko namjerice:

1. kod izbora krivotvori glasovanje ili njegov uspjeh.

2. izpuni glasovnicu predanu mu za upis imena kandidata drugčije nego mu je naloženo, ili

3. izvršuje izbornu pravo, koje mu ne pripada, tim što je — osobito pomoću krivih ili krivotvorenih legitimacionih dokumenta, prouzročio bludnju o svom izbornom pravu, ili izvršuje tuđe izbornu pravo bez privole, kaznit će se radi prekršaja zatvorom ili strogim zatvorom od jednog do šest mjeseci.

Zaprećenje kod izbora.

§ 8. Tko namjerice :

1. u nakani, da izborniku otežča ili zaprieči vršenje izbornoga prava ili da sebi ili drugomu neizborniku omogućiti prisustvovanje kod izbora, protupravno si prisvoji tuđe legitimacije, glasovne listine ili druge tuđe izborne dokumente ili uzkrati povjerene mu legitimacione dokumente ili izposluje, da takovi dokumenti budu predani drugoj, a ne u njima spomenutoj osobi;

2. u nakani, da upliva u stanovitom smislu na vršenje izbornog prava, otežča izborniku slobodno glasovanje time, što od oblasti izdanu glasovnicu samovlastno izpuni, ili

3. u nakani, da zaprieči vršenje izbornog prava, izborniku onemogućiti predati glas, bit će kažnjen radi prekršaja zatvorom od jedne sedmice do tri mjeseca.

Neovlašteno vršenje izbornog prava.

§ 9. Tko namjerice kod izbora protiv postojećih propisa :

1. izbornu pravo drugoga vrši s njegovom privolom, ili

2. vršenje izbornog prava po drugoj osobi potakne ili dozvoli, bit će kažnjen radi prestupka zatvorom od jedne sedmice do tri mjeseca.

Osujećenje izbora.

§ 10. Tko namjerice u nakani, da zaprieči ustanovljenje izbornog uspjeha, glasovnu listinu ili glasovnice

posvema ili djelomice odstrani, razsiplje ili učini neupotrebitim, bit će kažnjen radi prekršaja strogim zatvorom od jedne sedmice do šest mjeseci.

Povreda izborne tajne.

§ 11. Tko namjerice kod tajnoga izbora protupravnim načinom dozna za glasovanje pojedinih izbornika, bit će kažnjen radi prestupka zatvorom od jedne sedmice do tri mjeseca.

Zaprečenje kod kandidature.

§ 12. Tko namjerice u nakani, da nekoga suzdrži od kandidiranja u zastupstva označena u § 2. ili da ga prisili od kandidature odustati, protiv te osobe djeluje ili joj nanese protupravnu ozledu na tielu, slobodi, časti ili imetku ili dohodku ili se time grozi, bit će kažnjen radi prekršaja zatvorom ili strogim zatvorom od jednog do šest mjeseci.

Izborna komisija.

§ 13. Izborni povjerenik, članovi izborne komisije i njezin perovodja imaju se smatrati u smislu § 101. kazn. zak. kao činovnici, te uživaju u vršenju njihove funkcije zaštitu, danu službenim osobama po kaznenom zakonu.

Gubitak izbornog prava i izberivosti.

§ 14. Osuda radi prekršaja označenih u §§ 3., 5., 7., 8. i 10. — ako su počinjeni kod izbora za zastupničku kuću državnog vieća ili za pokrajinske sabore — prouzročuje gubitak izbornog prava i izberivosti obzirom na zastupničku kuću državnog vieća, pokrajinske sabore i občinska i kotarska zastupstva za vrijeme od šest godina nakon izminuća kazne. To se ima u osudi izreći.

Izmakom toga vremena prestaje i ono izključenje od izbornog prava i izberivosti, koje je određeno u § 68. br. 6 izbornog reda za državno vieće.

II. Zaštita slobode sastajanja.

Osujećenje sastanka.

§ 15. Tko namjerice sam ili zajedno s drugima osujeti izborni sastanak, sazvan za saslušanje kandidata, za izborni dogovor ili za zastupnički izvještaj o radu, ili za razpravljanje o javnim pitanjima zakonito sazvanu skupštinu, koja podpada pod zakon o udruživanju i sastajanju, time, što zaprieči pristup ovlaštenim osobama, što neovlašteno prodre, što iztisne prisutne ili za uzdržavanje reda pozvane osobe ili se silomice protivi formalnim na skupštinu se odnosećim odredbama posljednjih — bit će kažnjem radi prestupka zatvorom od jedne sedmice do tri mjeseca. Kod otežćujućih okolnosti, osobito proti početniku i dionicima od više njih dogovorno poduzetog osujećenja sastanka ima se odsuditi na strogi zatvor do šest mjeseci.

Kod sastanka, koji ne podpadaju pod zakon o udruživanju, imaju se sazivači smatrati kao pozvane osobe, da vode i čuvaju red na sastancima, tako dugo, dok sastanak takove ne izabere.

Nepovlastno učestvovanje kod sastanka.

§ 16. Tko znajući nepovlastno na način označen u § 15. prisustvuje sastanku ograničenom na izbornike ili stalno odredjeni skup izbornika, na članove jednoga društva ili na pozvane dionike, te ne ostavi sastanka uzprkos opomene osoba, koje su pozvane da upravljaju i paze na red, bit će kažnjen globom od deset do dviesto kruna.

III. Zaključene odredbe.

§ 17. Za postupak i osudjivanje radi prestupaka označenih u ovom zakonu nadležni su kotarski sudovi, za kazne radi javnog gošćenja zbornika i nepovlastnog prisustvovanja kod sastanka (§§ 4. i 16.) političke oblasti.

§. 18. Odredbe §§ 3. do 12. i 14. do 16. nemaju se upotrebiti za djela, poduzeta pred početkom djelovanja ovoga zakona.

§ 19. Članak VI. zakona od 17. prosinca 1862, L. D. Z. br. 8. od god. 1863. stupa s početkom djelovanja ovoga zakona izvan kreposti s dodatkom, da se izbori obavljani prije toga vremena imaju bez obzira na ovaj zakon prosudjivati po članku VI. na početku spomenutoga zakona.

§ 20. Zajedno s razpisom izbora u zastupničku kuću državnoga vieća ili u pokrajinski sabor ima se i ovaj zakon u svim obćinama izbornog kotara javno plakati objaviti.

Osim toga ima se glavni sadržaj ovoga zakona otisnuti i na stražnjoj stranici izborne legitimacije.

§ 21. Ovaj zakon stupa u krepost danom objave.

Izvršba ovoga zakona povjerava se Mojemu ministru pravde i mojemu ministru nutarnjih poslova.

U BEČU, dne 26. siečnja 1907.

FRANJO JOSIP s. r.

Beck v. r.

Klein v. r.

Bienerth v. r.

Broj izbornih kotara po narodnostima.

ZEMLJA	Izborni kotari po pretežnom pučanstvu							
	Njemački	Češki	Poljski	Rutenski	Slovenski	Hrvatski	Talijanski	Rumunjski
ČEŠKA	55	75	.	.	.	.	.	.
MORAVSKA	19	30	.	.	.	.	.	.
DALMACIJA	.	.	.	.	.	11	.	.
GALICIJA	.	.	78	28	.	.	.	.
GORNJA AUSTRIJA	64	.	.	.	.	.	.	.
DOLNJA AUSTRIJA	22	.	.	.	.	.	.	.
SOLNOGRADSKA	7	.	.	.	.	.	.	.
ŠTALJERSKA	23	.	.	.	7	.	.	.
KORUŠKA	9	.	.	.	1	.	.	.
KRANJSKA	1	.	.	.	11	.	.	.
BUKOVINA	4	.	.	5	.	.	.	5
ŠLEZIJA	9	2	4	.	.	.	.	.
TIROLSKA	16	.	.	.	.	.	.	9
VORARLBERŽKA	4	.	.	.	.	.	.	.
ISTRA	.	.	.	.	1	2	.	3
GORICA i GRADIŠKA	.	.	.	.	3	.	.	3
TRST	.	.	.	.	1	.	.	4
UKUPNO	233	107	82	33	24	13	19	5

DODATAK.

1. Obrazac prigovora za unešenog izpuštenog izbornika u izbornu listinu.

OBCINSKOM GLAVARSTVU

u.....¹⁾

na ruke poglavitog gospodina načelnika

za

C. K. KOT. POGLAVARSTVO

u.....²⁾

Izbornik³⁾: .....

iz.....

Prigovor za unešenje u izborne listine⁴⁾

Za predstojeće izbore zastupnika u carevinsko
vieće nije unešen u izborne listine mjestne općine⁵⁾
..... kao izbornik⁶⁾ .....

Glasom priloženih svjedočba⁷⁾ istomu pripada
izborno pravo u pomenutoj izbornoj općini te predla-
žem, da bude unešen u odnosnu izbornu listinu.

Podpis.

OPAZKE: 1) Ime mjestne općine u čije listine bi se moralo unesti
izpuštenog izbornika.

2) Sjelo kot. poglavarstva u čije područje spada ta općina.

3) Prigovarateljevo ime i prebivalište. Prigovaratelj ima i
sam biti izbornikom u istom izbornom kotaru.

4) Prigovor mora biti podnešen u roku od 14 dana bro-
jeći od dana, kojim su izložene isborne listine na uvid.

5) Ime mjestne općine u čije listine bi se moralo unesti
izpuštenog izbornika.

6) Ime, prezime i očevo ime izbornika, kojeg bi se mo-
ralo unesti i njegovo boravište.

7) Priložiti se ima krstnicu i potvrdu prebivanja sa strane
općinskog poglavarstva. Krati li se župni ured ili op-
ćina izdati te svjedočbe, valja se pritužiti kotarskom
poglavarstvu. Prigovor i svjedočbe su prosti od biljega.
Za svakog izpuštenog izbornika valja učiniti posebni
prigovor.

NB. Proti riešitbi kot. poglavarstva može se uložiti priziv na c. kr.
Namjestništvo.

2. Obrazac prigovora radi brisanja iz izborne listine.

OBĆINSKOM GLAVARSTVU

u.....¹⁾

na ruke poglavitog gospodina načelnika

za

C. K. KOT. POGLAVARSTVO

u.....²⁾

Izbornik ³⁾.....

iz.....

Prigovor za brisanje iz izbornih listina ⁴⁾

Za predstojeće izbore zastupnika za carevinsko vieće je unešen u izbornu listinu mjestne općine ⁵⁾..... kao izbornik gosp. ⁶⁾..... Istomu ne pripada izborno pravo jer ⁷⁾.....

Predlažem radi toga, da bude brisan iz odnosne izborne listine.

Podpis.

OPAZKE: 1) Ime mjestne općine iz čijih listina bi se moralo brisati izbornika.

2) Sjelo kot. poglavarstva, u čije područje spada ta općina.

3.4) vidi opazke ad 3 i 4 kod obrazca 1.

5) Kako opazka 1.

6) Ime prezime, i očevo ime izbornika, kojeg bi se moralo brisati iz izborne listine i njegovo boravište.

7) Navesti jedan od razloga navedenih u § 4. izbornog reda (odnosno u § 7. temeljnog državnog zakona od g. 1867) ili u § 8 izbornog reda za državno vieće.

NB. Proti riešitbi kot. poglavarstva može se uložiti priziv na c. kr. Namjestničtvo.

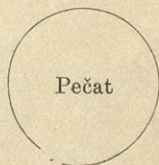

3. Svjedočba

kojom podpisani župni ured svjedoči, da je gospodin
..... (ime prezime, očevo
ime i prebivalište iz izborne listine izpuštenog izbor-
nika) rođen dne..... te da je stalno
nastanjen od..... (navesti koliko vre-
mena) u ..... (navesti ime općine i sela).

Župni ured

u..... dne.....

župnik

.....

Vinko Mavrič
Ludvik Pevnik
Rubini Vukobrat

Louis Rubinič

Michalovič Kalina

Bonjati

Šalava

Rubinič

Hrelja

Truhar Ture

